

Олена Вікторівна Москалюк,
аспірант кафедри західних і східних мов та методики їх навчання,
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
вул. Старопортофранківська, 34, м. Одеса, Україна

СИСТЕМА ВПРАВ З НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ПУБЛІЧНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПОЛІТОЛОГІВ

У статті розглядається система вправ для практичної реалізації методики навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів на основі виступів британських та американських політичних діячів. У процесі розвитку вмінь публічного мовлення майбутніх політологів ми враховували той факт, що однією з найважливіших умов формування ефективної системи вправ є реалізація дидактичних принципів навчання. Опрацьовано вимоги та параметри до вправ. Розроблена система вправ складається з трьох блоків відповідно до розглянутих етапів навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів.

Ключові слова: вправа, система вправ, дидактичні принципи навчання, вимоги до вправ, параметри вправ, тип вправ.

Постановка проблеми. Розвиток умінь англійського публічного мовлення майбутніх політологів здійснюється в умовах штучно створеного мовного середовища. Саме тому найважливішим фактором забезпечення успішності навчання є створення відповідної системи вправ.

Таким чином, **мета статті** – опис системи вправ для практичної реалізації методики навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів на основі виступів британських та американських політичних діячів. Розглянемо такі поняття, як «вправа», «система вправ».

Аналіз останніх досліджень. Як відомо, поняття «вправа» є неоднозначним. Так Е. Азімов розглядає цей термін як структурну одиницю методичної організації навчального матеріалу. З точки зору Г. Коджаспірова, вправа являє собою повторне виконання дій з метою засвоєння [2, с. 361]. За визначенням С. Ніколаєвої вправа є спеціально організованим у навчальних умовах процесом багаторазового виконання окремих дій з метою їх удосконалення [3, с. 64].

Що стосується терміну «система», то він, як правило, трактується як складне явище, що включає в себе ряд компонентів, взаємозв'язок між якими забезпечує його цілісність [3, с. 85]. Питання про розробку ефективної системи вправ розглядався в роботах таких вчених, як І. Бім, Н. Бориско, І. Грузинська, П. Гурвич, Р. Мартинова, Ю. Пасів, В. Скалкін, Р. Brown та інші. Термін «система вправ» визначають як сукупність видів вправ, які об'єднані за призначенням матеріалу і способу їх виконання [1].

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі розвитку умінь публічного мовлення майбутніх політологів ми враховували той факт, що однією з найважливіших умов формування ефективної системи вправ є реалізація дидактичних принципів навчання. Враховуючи загальнодидактичні принципи навчання, ми виділили методичні принципи формування системи

вправ для розвитку вмінь англійського публічного мовлення у майбутніх політологів.

Принцип мотивованості навчання передбачає створення сприятливих умов навчання, що сприяє стимулюванню у студентів інтересу до навчання. Підвищенню рівня внутрішньої мотивації у майбутніх політологів сприяло також таке формулювання завдань до вправ, яке стимулювало студентів до використання досліджуваного матеріалу в їх професійній діяльності.

Принцип системності і послідовності у процесі засвоєння навчального матеріалу припускав таку організацію навчання, яка забезпечувала б ту кількість повторень досліджуваного матеріалу, за якого кожне його наступне повторення вдосконалюється за формою, змістом висловлювання.

Принцип професійної спрямованості вправ припускав, що тексти публічних виступів британських і американських політичних діячів, на основі яких здійснювалося навчання, повинні були утримувати професійно значиму інформацію соціально-політичного характеру і зберігати композиційні та лінгвістичні особливості, характерні для текстів публіцистичного стилю.

Принцип інтегрованості навчання передбачав опанування майбутніми політологами професійними знаннями, навичками і вміннями за допомогою іноземної мови. При цьому мова йде про процесуальну інтеграцію професійної та іншомовної мовленнєвої діяльності, суть якої, згідно з результатами досліджень Р. Мартинової, полягає в об'єднанні різнозначущих видів інформації з процесуальною ознакою.

З метою побудови раціональної системи вправ з навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів розглянемо: а) вимоги до вправ; б) типи і види вправ для навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів на основі виступів британських і американських політичних діячів.

Виходячи з вимог до вправ для формування і розвитку мовних навичок і вмінь, сформульований у дослідженнях Н. Скляренко, параметрами вправ є: вмотивованість (формування завдання до вправи передбачає чітку постановку мети); комунікативність (некомунікативні, умовно-комунікативні, комунікативні); наявність ігрового компонента (без рольового компонента, з рольовим ігровим компонентом); спосіб організації (групові, парні, індивідуальні); професійна спрямованість [4].

Розроблена нами система вправ складається з трьох блоків відповідно до розглянутих вище етапів навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів. Отже, вправи лінгвоінформаційного етапу навчання були спрямовані на ознайомлення учнів із суспільно-політичною лексикою і термінологією, а також формування відповідних мовних навичок і мовленнєвих умінь. Відповідно до цього, на цьому етапі використовувалися наступні групи вправ: 1) вправи, спрямовані на формування лінгвістичних знань; 2) вправи, спрямовані на формування мовних навичок вживання досліджуваних лексичних оди-

ниць; 3) вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвих умінь вживання вивченої лексики. Розглянемо вправи кожної групи першого етапу навчання.

Вправи 1 групи були некомунікативними та умовно-комунікативними, рецептивними або рецептивно-репродуктивними, з повним або частковим рівнем управління діяльністю студентів.

Вправа 1. *Tun:* некомунікативна, рецептивно-репродуктивна. *Meta:* ознайомити студентів з новими лексичними одиницями. *Інструкція:* a) *Listen to the new political terms and repeat them after the teacher;* b) *Transcribe the words:* campaign, conservative, election, inflation, candidate, Parliament, policy, politician, Prime Minister, to ratify, Senator, Vice President.

Вправа 2. *Tun:* умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна. *Meta:* закріпити отримані знання професійних лексичних одиниць. *Інструкція:* a) *Match the political term with its definition;* b) *Cover the left side of the exercise and give the corresponding term;* c) *Cover the right side of the exercise and define the terms.*

Political terms	Definitions
1. Prime Minister	1. A member of a senate.
2. Parliament	2. The person below the president of a country in rank, who takes control of the country if the president is not able to.
3. politician	3. The main minister and leader of the government in some countries.
4. inflation	4. The group of people who are elected to make and change the laws of a country.
5. election	5. A general rise in the prices of services and goods in a particular country, resulting in a fall in the value of money.
6. Senator	6. A person whose job is concerned with politics, especially as an elected member of parliament.
7. Vice President	7. The process of choosing a person or a group of people for a position, especially a political position, by voting.
8. to hold the office	8. Is a series of planned activities that are intended to achieve a particular social, commercial or political aim.
9. policy	9. to have a responsible position.
10. to ratify	10. to confirm by expressing consent, approval, or formal sanction.

Вправи 2 групи, спрямовані на формування мовних навичок вживання досліджуваних лексичних одиниць, були некомунікативними та умовно-комунікативними, рецептивними або рецептивно-репродуктивними, з повним або частковим рівнем управління діяльністю студентів.

Вправа 1. *Tun:* некомунікативна, репродуктивна. *Meta:* навчити студентів реконструювати визначення основних політичних термінів. *Інструкція:* a) *Fill in the blanks with the terms:* to hold (held) the post, politician, election, inflation, Parliament, nominee, contest, prime minister, conservative, campaign; b) *Define the given terms.*

1. This chairman was Sir Alexander Cadogan, who . . . leading . . . in the Foreign Office until 1950; after that he was a director of the National Provincial Bank These days we . . . heavily . . . computers to organize our work.

2. . . is currently running at 5 %.

3. The German . . . is called the «Bundestag».

4. Position and office of a . . . for the Board of Directors of the Company.

5. A completion in which people try to win is a . . .

6. The main minister and leader of the government in some countries is the . . .

7. The . . . views of his parents.

8. . . . is a series of planned activities that are intended to achieve a particular social, commercial or political aim.

9. . . . a person whose job is concerned with politics, especially as an elected member of parliament, etc.

10. In America, presidential . . . are held every four year.

Вправа 2. *Tun:* умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна. *Мета:* формування навичок вживання досліджуваних лексичних одиниць. *Інструкція:* a) *Read the word combinations and sentences and translate them into Ukrainian;* b) *Make up your own word combinations and sentences with the words in bold type and write them down;* c) *Answer the questions given in italic type.*

An election documents; to assist in the election **campaign;** during a 2008 campaign; advertising campaign; to continue the election the following year; the post-election period. Election campaign is completed. His election campaign was supported by the bankers. There were several scandals during the campaign of this candidate.

Have you (your friends, relatives) ever assisted in the election campaign?

The most **conservative;** rather conservative; a conservative group; a slow **inflation;** higher inflation in a number of countries; the level of inflation; a classic **contest;** a tight contest; contest game; **to hold** the Presidential **office.** It turned out that this American journalist worked with the Miami Herald, which is the most conservative paper in South Florida. This of course is a classic contest between those who believe in constancy. After winning a tight contest he held the Governor's office for four years.

How does the level of inflation influence the level of prices?

Вправи 3-ої групи, спрямовані на розвиток мовленнєвих умінь, були умовно-комунікативними і комунікативними з частковим керуванням діяльністю студентів або без нього. За ступенем мотивованості вправи цієї групи відносилися до мотивованих вправ. За рівнем сприйняття навчальної інформації ці вправи були рецептивно-репродуктивними і репродуктивними.

Вправа 1. *Tun:* умовно-комунікативна, рецептивно-репродуктивна. *Мета:* навчити розпізнавати досліджувані лексичні одиниці професійної спрямованості на рівні тексту. *Інструкція:* a) *Read the following text and translate it into Ukrainian;* b) *Explain their meaning of the terms given in bold type and make your own sentences with them.*

We meet in the aftermath of a General **Election.** We are grateful for victory. We are grateful to you and the thousands of people in every part of the country who worked so hard to ensure success. We thank you all, and we do not forget today Cecil Parkinson the man who so brilliantly organised the **campaign.**

When we were first elected in May 1979, it was to tackle the real problems which others had shirked. Anyone who understood those problems never expected them to be solved in the space of one **Parliament.** We have made a start and we shall see it through.

Вправа 2. *Tun:* комунікативна, продуктивна. *Мета:* навчити студентів використовувати вивчені лексичні одиниці професійного характеру у власних пропозиціях і мікротексті. *Інструкція:* a) *Ask for additional information as for the following statement;* b) *Render the information to your fellow students and ask them to comment on it.*

Margaret Thatcher was the longest serving Prime Minister of the United Kingdom of the 20th century

Вправа 3. *Tun:* комунікативна, продуктивна. *Мета:* навчити студентів використовувати вивчені лексичні одиниці професійного характеру у власних пропозиціях і мікротексті. *Інструкція:* *Comment on the statement from M. Thatcher's speech:* «Visions do not become a reality overnight, or even in four years. They have to be worked for».

Вправи змістовно-аналітичного етапу були спрямовані на розвиток умінь аналізувати тексти публічних виступів британських і американських політичних діячів, а саме: 1) виявляти задум публічного виступу; 2) визначати структурні компоненти публічного виступу; 3) визначати тип аргументації; 4) визначати стилістичні виразні засоби.

Вправа 1. *Tun:* умовно-комунікативна, репродуктивно-продуктивна. *Мета:* навчити студентів визначати головну ідею публічного виступу. *Інструкція:* a) *Read Albert Gore's speech and translate it into Ukrainian;* b) *Answer the given questions.*

1. Who is the author of the speech? What position did he occupy in the American Government? 2. What topic is the speech dedicated to? 3. Comment on the beginning of the speech. Does the author manage to grab the attention of the audience?

Вправа 2. *Tun:* умовно-комунікативна, репродуктивно-продуктивна. *Мета:* навчити студентів визначати тему виступу. *Інструкція:* a) *Read the following text;* b) *Think of a title for the text.*

In order to become a nurse, teacher, police officer, doctor, lawyer, or train driver there are definite requirements. The criteria needed for political leadership are not so clear if they exist at all.

Some of the best politicians have been mastering politics for their entire careers. It takes some doing. First of all communication is vital. Leaders have to find a way to convey what they stand for. He or she must be, or become, a good speaker.

If I were asked to list the number one qualification I would suggest some background in political battles that help to shape the real political giants.

Вправа 3. *Tun:* умовно-комунікативна, репродуктивна. *Мета:* навчити студентів визначати тип аргументації, яка переважає в тексті публічного виступу. *Інструкція:* *Read an abstract from President Obama's*

remarks on the drawdown of troops in Afghanistan as prepared for delivery (June 22, 2011) and answer the questions given after the text.

Good evening. Nearly 10 years ago, America suffered the worst attack on our shores since Pearl Harbor. This mass murder was planned by Osama bin Laden and his al Qaeda network in Afghanistan, and signaled a new threat to our security – one in which the targets were no longer soldiers on a battlefield, but innocent men, women and children going about their daily lives.

In the days that followed, our nation was united as we struck at al Qaeda and routed the Taliban in Afghanistan. By the time I took office, the war in Afghanistan had entered its seventh year. But al Qaeda's leaders had escaped into Pakistan and were plotting new attacks, while the Taliban had regrouped and gone on the offensive. Without a new strategy and decisive action, our military commanders warned that we could face a resurgent al Qaeda, and a Taliban taking over large parts of Afghanistan.

That's a lesson worth remembering – that we are all a part of one American family. Though we have known disagreement and division, we are bound together by the creed that is written into our founding documents, and a conviction that the United States of America is a country that can achieve whatever it sets out to accomplish. Now, let us finish the work at hand. May God bless our troops. And may God bless the United States of America.

1. How does the speaker explain the American troops entering Afghanistan? Does the explanation appeal to the emotions or logical thinking of the listeners? Explain your point of view. 2. How does Barack Obama explain the necessity for an additional 30,000 American troops into Afghanistan? Does the explanation appeal to logical or emotional sphere of the listeners? 3. Why are they starting the drawdown from a position of strength? How does the speaker explain that? 4. In what way does the speaker demonstrate to the listeners that they all are «a part of one American family»? Does he sound emotional or logical?

Вправа 4. *Tun:* умовно-комунікативна, репродуктивна. *Мета:* навчити студентів виділяти стилістичні та риторичні засоби, що сприяють посиленню експресивності і впливовості мовлення. *Інструкція:* a) Read Albert Gore's speech and translate it into Ukrainian; b) Answer the given questions.

1) What idea is expressed in the main part of the speech? What kind of language units (lexical, grammatical, stylistic) are used by the speaker to reflect the idea? 2) How does the speaker conclude the speech? What means of conclusion are used? 3) Is the speech emotional? Find the words (word combinations) that are used by the author to express the corresponding emotions. 4) In his speech the author repeats the following expressions: a) «I accept»; b) «America»? What effect is achieved? 5) To what kind of audience is the speech directed? Prove your point.

Професійно-мовленнєвий етап навчання був направлений на розвиток у майбутніх політологів наступних іншомовних мовленнєвих умінь: 1) вміння формувати задум власного публічного виступу; 2) вміння складати план майбутнього публічного виступу; 3) вміння використовувати відповідний тип аргументації (логічну й емоційну). Наведемо приклади вправ цієї групи.

Вправа 1. *Tun:* умовно-комунікативна, репродуктивно-продуктивна. *Мета:* розвиток умінь формувати задум майбутнього публічного виступу. *Інструкція:* Imagine that you were asked to write an article about the most influential politician of your country. a) Choose a title for your article; b) Explain your choice.

Вправа 2. *Tun:* умовно-комунікативна, репродуктивно-продуктивна. *Мета:* розвиток умінь складати план майбутнього публічного виступу. *Інструкція:* Imagine that you have to make a report on the topic «Margaret Thatcher – the Iron Lady of British Politics». a) Prepare a plan of your report; b) Search for the additional information about M. Thatcher's political career in the Internet; c) Present your report to your fellow students.

Вправа 3. *Tun:* комунікативна, продуктивна. *Мета:* розвиток умінь складати план майбутнього публічного виступу. *Інструкція:* Imagine that you were elected the president of students' political club. a) Prepare a speech in which you 1) thank your supporters for their assistance; 2) give an outline of your first steps as president of the club; b) present your speech to your fellow students and answer their questions. NB: While preparing your speech mind its structure: 1) in the introductory part you address your audience and their attention; 2) in the main part you express the key idea of the speech; 3) in conclusion you should sum up the content of the speech using the corresponding patterns.

Вправа 4. *Tun:* комунікативна, продуктивна. *Мета:* розвиток умінь використовувати відповідний тип аргументації в процесі розкриття головної теми публічного виступу. *Інструкція:* Each of you gets an invitation to a popular TV show. a) Choose a card with the description of your character; b) Prepare a short speech on the topic «Elections: Do we need them or not?» and be ready to defend your point of view; c) Get ready with the questions for other participants of the show.

Participant A: You are a TV host. You present the participants of the show to each and to the audience and lead the show. You ask questions to the participants and you invite the audience to ask their questions after each presentation. **Participant B:** You are a famous politician who won the recent elections to Verhovna Rada. **Participant C:** You are a journalist and you write on political problems. You voted for Participant B. **Participant D:** You are a famous writer.

Вправа 5. *Tun:* умовно-комунікативна, репродуктивно-продуктивна. *Мета:* розвиток умінь використовувати в тексті виступу відповідні задуму мовця стилістичні виразні засоби і риторичні фігури. *Ін-*

струкція: a) Read the following micro text and make it more expressive by replacing the words and word combinations in italic type by the corresponding figures of speech from the lists; b) Make your own sentences with the suggested figures.

Good afternoon, everybody. Please be seated. *It is good* to return to the National Defense University. For over two centuries, the United States has been bound together by founding documents that defined who we are as Americans, and *helped* through every type of change. Matters of war and peace are no different. Americans are deeply ambivalent about war, but having fought for our independence, we know *it's not easy to get freedom*. From the Civil War to our struggle against fascism, on through *the long period* of the Cold War, *situations* have changed and technology has evolved. But our commitment to constitutional principles *hasn't changed*.

With the *fall* of the Berlin Wall, *democratic principles* took hold abroad, and a decade of peace and prosperity arrived here at home. And for a moment, it seemed the 21st century would be *a quite period*. And then, on September 11, 2001, we *saw a new danger*.

ЛИТЕРАТУРА

1. Азимов Э. Г. Методика преподавания русского языка как иностранного (лекции, методические разработки к урокам) / Под ред. Э. Г. Азимова, Н. В. Кулибиной. М.: ИКАР, 2008. – 504 с.

2. Коджаспирова, Г. М. Педагогика. Текст: учебник / Г. М. Коджаспирова. М.: Гардарики, 2004. – 528 с.

3. Николаева С. Ю., Черниш В. В. Педагогична практика з методики викладання іноземних мов. Видавництво: Київ: «Ленвіт», 2003. – 250 с.

REFERENCES

1. Azimov, E. G. (2008). *Metodika prepodavaniya russkogo yasika kak inostrannogo (leksiyyi, metodichskie razrabotki k urokam)* [Methods of teaching Russian as a foreign language (lectures, methodological developments for lessons)]. Moscow: IKAR. [In Russian].

2. Kodzhaspirova, G. M. (2004). *Pedagogika*. [Pedagogy]. Moscow: Gardariki. [In Russian].

3. Nikolaeva, S. Yu., & Chernish, V. V. (2003). *Pedagogichna praktyka z metodyki vykladaniya inozemnyh*

Thousands were taken from us, when the buildings descended upon a bright morning. This was a different kind of war. *We didn't see any armies* and our military was not *the aim*.

Висновки. Отже, була теоретично обґрунтована і представлена система вправ для розвитку вмінь англійського публічного мовлення майбутніх політологів. Вправи, які реалізовувалися на *лінгвоінформаційному етапі* навчання, були спрямовані на поглиблення знань майбутніх політологів спеціалізованої лексики і формування на їх основі мовних навичок і мовленнєвих умінь.

На *змістовно-аналітичному етапі* навчання використовувалися вправи, спрямовані на розвиток умінь аналізувати структурний та змістовний аспекти текстів публічних виступів британських і американських політичних діячів.

Вправи, що використовувалися на *професійно-мовленнєвому етапі* навчання, припускали розвиток умінь самостійно складати тексти публічних виступів на задану тематику.

4. Скляренко Н.К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Н. К. Скляренко. Київський національний лінгвістичний університет. Режим доступу: <http://www.inozemnimovu.org/Ukraine/journal/111/Skliarenko.pdf>

mov. [Pedagogical practice methods of teaching foreign languages]. Publisher: Kyiv, "Lenvit" [In Ukrainian].

4. Skliarenko N.K. *Metodyka formuvannia inshomovnoi hramatychnoi kompetentsii v uchniv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv* [Methods of forming foreign grammar competence in pupils of comprehensive schools]. Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi universytet. Retrieved from: <http://www.inozemnimovu.org/Ukraine/journal/111/Skliarenko.pdf> [in Ukrainian].

Елена Викторовна Москалюк,

аспирант кафедри західних і східних мов і методики їх навчання,
Южноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
ул. Старопортофранковская, 34, м. Одеса, Україна

СИСТЕМА УПРАЖНЕНЬ ПО ОБУЧЕННЮ АНГЛІЙСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ РЕЧІ БУДУЩИХ ПОЛІТОЛОГІВ

В статті розглядається система вправ для практичної реалізації методики навчання англійської публічної мови майбутніх політологів на основі виступів британських і американських політичних діячів. Розвиток умінь англійської публічної мови майбутніх політологів здійснюється в умовах штучно створеної мовної середовища. Саме тому найважливішим фактором забезпечення успішності навчання є створення відповідної системи вправ. В процесі розвитку умінь публічної мови майбутніх політологів ми враховували той факт, що одним з найважливіших умов формування ефективного

системы упражнений является реализация дидактических принципов обучения. Разработанная система упражнений состоит из трех блоков в соответствии с рассмотренными этапами обучения английской публичной речи будущих политологов. С целью построения рациональной системы упражнений по обучению английской публичной речи будущих политологов рассмотрены: а) требования к упражнениям; б) типы и виды упражнений для обучения английской публичной речи будущих политологов на основе выступлений британских и американских политических деятелей. Исходя из требований к упражнениям для формирования и развития языковых навыков и умений, параметрами упражнений являются: мотивированность (формирования задания к упражнению предполагает четкую постановку целей); коммуникативность (некоммуникативные, условно-коммуникативные, коммуникативные); наличие игрового компонента (без ролевого компонента, с ролевым игровым компонентом); способ организации (групповые, парные, индивидуальные); профессиональная направленность. Была теоретически обоснована и представлена система упражнений для развития умений английской публичной речи будущих политологов. Упражнения, которые реализовывались на лингво-информационном этапе обучения, были направлены на углубление знаний будущих политологов специализированной лексики и формирование на их основе языковых навыков и речевых умений. На содержательно-аналитическом этапе обучения использовались упражнения, направленные на развитие умений анализировать структурный и содержательный аспекты текстов публичных выступлений британских и американских политических деятелей. Упражнения, которые использовались на профессионально-речевом этапе обучения, предполагали развитие умений самостоятельно составлять тексты публичных выступлений на заданную тематику. В процессе выполнения упражнений использовались аутентичные неадаптированные тексты публичных выступлений британских и американских политических деятелей.

Ключевые слова: упражнение, система упражнений, дидактические принципы обучения, требования к упражнениям, параметры упражнений, тип упражнений.

Olena Moskaliuk,

Post-graduate student of the Department of Western and Eastern Languages and Methods of Their Teaching, South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, 34, Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine

EXERCISES FOR TEACHING ENGLISH PUBLIC SPEECH TO FUTURE POLITOLOGISTS

The article deals with the system of exercises for practical implementation methods of teaching English public speech of future politologists on the basis of performances of British and American politicians. During the development of future political scientists' skills of public speech, we considered the fact that one of the most important conditions for the formation of an effective system of exercises is the realization of didactic principles of teaching. The author revised requirements and options to exercises. A system of exercises consists of three parts according to the stages of learning English public speech of future political scientists. The development of skills of the English public speech of future politologists is carried out in terms of artificial language environment. That is why the most important factor in ensuring the success of training is to create an appropriate system of exercises. In order to construct a rational system of exercises to train the English public speech of future political scientists the author considered: a) requirements for exercises; b) types of exercises to teach the English public speech of future political scientists on the basis of statements of British and American politicians. Based on the requirements for the exercises for the formation and development of language skills, the author distinguished the following parameters: motivation (the formation of tasks to exercises involves a clear statement of objectives); communication (non-communicative, conditionally communicative, communicative); the presence of a component of the game (no role components, with role-playing game components); way of organization (group, pair and individual); professional orientation. The author theoretically grounded and represented a system of exercises to develop the skills of English public speech of future political scientists. Exercises that were implemented in linguistic and informative stage of training, are focused on raising awareness of future political scientists' specialized vocabulary and formation of the language skills on their basis. In content-analytical phase of training exercises aimed at developing skills to analyze structural and substantive aspects of public speaking texts of British and American politicians were used. In professional speech stage of training the exercises that develop public speaking skills on a given subject were used. Non-adapted authentic texts of British and American politicians were used in this system of exercises.

Keywords: exercise, system of exercises, didactic learning principles, requirements to exercise, options of exercises, type of exercises.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Р. Ю. Мартинова

Подано до редакції 20.03.2015